

גפנים בקטנה מותר לזרוע את הגדולה. פי' בקונטרס וכשיגדלו הזרעים אע"ג דדיורי גדולה בקטנה אין אוסרין את הגפנים כדאמרין במנחות ז' פ' שני (דף טו.) מעשה בא' שזרע כרמו של חבירו וזא מעשה לפני חכמים ואסרו הזרעים והתירו הגפנים

(א) [גמין עט.], (ב) כמ"א: דאשה בעיא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה גפנים וכו' מדרבנן אסרי הך דעבד איסורא קנסו רבנן הך דלא עבד: (ב) ד"ה מתגרשת שהרי כל"ל ותיבת היא נמקק: (ג) ד"ה מותר וכו' מקלקל לה בשום: (ד) ד"ה ולא וכו' אסרי: (ה) דעבשתי: (ו) תוב' ד"ה שאילמלי וכו' כדין מחול הכרס בששי:

גליון הש"ס

בעין משפט אה"א כו' פ"ה לא נמצא שם לא ברמז"ם ולא בש"ע ועי' במשנת זכרון יוסף חא"ע סי' יב:

הגהות הגר"א

[א] נב' שאילמלי אין מחילה וזרע ואלו וכו'. כל"ל [זה דלא כמו ד"ה שאילמלי שכתבו אבל מקטנה אינה רוצה כו' ואומר ר"י דלכאורה כו' ולפי גירסת רבינו באמת הקטנה רק מקטנה].

גפנים בקטנה מותר לזרוע את הגדולה. לכתחלה לגבי גדולה פיתחא וכל פתח כמחילה הוא ואפילו סמוך לגפנים מותר לזרוע את הגדולה לכתחלה כדמנן (ב"ב דף טו.) היה גדר בנתיים זה סומך לגדר מכאן וזה סומך לגדר מכאן. וכשיגדלו הזרעים אע"ג דדיורי גדולה בקטנה אין אוסרים את הגפנים

דאמר במנחות פ"ב (דף טו.) מעשה באחד שזרע את כרם של חבירו וזא מעשה לפני חכמים ואסרו את הזרעים והתירו את הגפנים ואמר מאי טעמא קנזום ולוף אסרה תורה שאר זרעים מדרבנן אסרי הך (א) דלא עבד איסורא לא קנסו רבנן הכא נמי הואיל וכזרע את הגדולה בהיתר זרעה אפילו שמהם שלו ליכא למקנסיה וכ"ש אם קטנה של אחרים וגפנים שלה קדמו: אשה עומדת בגדולה וזרק לה בעלה גט למוך קטנה ושמהין שלה ואיכא למאן דאמר במס' גיטין (טו:) דאז דמנן [שם] הזרק גט לאשתו והיא בתוך ביתה או בתוך חזירה הרי זו מגורשת דוקא עומדת למוכה באותה שעה אבל אם אינה עומדת למוכה באותה שעה לא ואע"ג דשלה היא: **מסגרש** (ט) היא. שהרי בית כעומדת בקטנה דכולה קטנה היא גדולה שייכא: אינה **מסגרשת**. דגדולה לאו בתר קטנה אלאו וגט לא קני לאשה דנימא נשדי אשה בתר גט

דאשה לא בעיא (ט) למקני גיטא: יוא"ז. דשליח צבור דקאי בקטנה הכא שייך: אין יוא"ז. דהשתא לא שייך בתרייהו וצבור דקיימי בקטנה לא מצינן למימר דשייך בתרייהו דרוביה בתר חד לא משתדו: מותר לקרות קריאת שמע בגדולה. דגבי גדולה כמחילה היא ולא מצינן קטנה ומקלקל (ו) בשום מידי: שאילמלי אין מחילה. אי לאו הכך גיפופי שעודפין בגדולה היו הגדולה והקטנה שוות הו לכו כחצר אחת ומותר לזרוע שם עם הגפנים ומרחיק ד' אמות השתא משום הנך גיפופי שדינן לכולה קטנה בתר גדולה ומיתקרא כולה מצינו מחילה שאוסרת: ואילו השואה גיפופי. שזנה מחילות בתוך הגדולה מכאן ומכאן עד שיקרנה כמות הקטנה וסילק את הגיפופין על ידי מחילות הללו אף גדולה אסורה (ז) ועכשיו שמהן שוות נמצאו מחילות הללו באות לאיסור: סילוק מחילות. האחרונות סילקו את הראשונות אבל גבי זריעה אסר עודף הגיפופין על הקטנה משום יתור מחילה:

זריעה אסר עודף הגיפופין על הקטנה משום יתור מחילה: סיקך

ורבי' אמר אפילו מחילה של צרול אינה מפסקת צין ישראל לצדיקים שבשמים לכאורה נראה דלענין צירוף פליגי דלענין זלאת מודה רב דיואל אפילו חוץ לבית הכנסת כדמנן בפרק ראוהו ב"ד (ר"ה דף טו.) היה עובר אחורי בית הכנסת ושמע קול שופר וקול מגילה אם כיון לבו יא' וקאי דאם כן סוגיא דהכא כרב וצ"ל אלו נאמרין (סוטה דף לח.) משמע דק"ל כריב"ל גבי עם שאחורי הכהנים ומייתי סתמא דהש"ס ממילתא דריב"ל ונראה לפרש דלצירוף מודה רבי' דאין מפרטין כדאמרין הכא ופליגי לענין לענות קדושה או ברכו דק"ל במגילה (דף כג.) דאין דבר שבקדושה פחות מעשרה וקסבר רב מן האגף ולחוץ אינו יכול לענות דלא הו בכלל צבור שבפנים וריב"ל סבר דאפילו מחילה של צרול אינה מפסקת והו בכלל צבור לעניית ברכת כהנים ולענות דבר שבקדושה:

שאי"ל מ"ר אין מחיצה מרחיק ארבע אמות וזרוע. מגיפופי גדולה פריך כדפי' בקונטרס דאי לא הוה גיפופי לצד הקטנה אלא השוה גיפופיה והו ליה שתייה חצר אחת מרחיק ד' אמות וזרוע אם יש צין כרם ולכותל י"ב אמות כדין מחול הכרם ועכשיו שיש גיפופי וראויות בכך ליחלק יותר זו מזו מגרע גרע ואסור לזרוע בקטנה ואפילו היא מאה אמה כדמשמע לישנא מפני שהיא כפתחה של גדולה דהו כאלו היא תוך הפתח ודוקא מכותל הגדולה פריך אבל מקטנה אינו רוצה להקשות שאם אין כלל מחילות של קטנה אין צריך להרחיק אלא זרוע סמוך לגדולה דהפתח הו כמחילה ועכשיו נאסר ע"י מחילות הקטנות דאין זה תימה דכשאין מחילות הקטנות נראה הגיפוף וע"י מחילות הקטנות אין ניכרין גיפופי גדולה והו סילוק מחילות ואומר ר"י דלכאורה היה נראה מתוך הסברא דאין להחמיר בקטנה שנפרעה לגדולה יותר מאילו היא תוך מחילת גדולה שמרחיק ד' אמות וזרוע כדין (ט) מחול הכרם ושיש צין הכרם ולכותל י"ב אמות והא דמשוינן לה כפתחה של גדולה היינו לעשות הקטנה כאלו היא תוך מחילות הגדולה שלא להציא זרע לשם א"כ ירחיק ד' אמות אבל להחמיר יותר ממנה שהיתה תוך מחילות הגדולה אינה סברא לכאורה והיה נראה דה"פ מצינו מחילה לאיסור שאם אין מחילה כלל לגדולה מרחיק ד' אמות בקטנה וזרוע אפילו אין י"ב אמות מהכרם שבחוץ לצד הכותל שבחוץ של קטנה ולא דמי למחול הכרם דהתם גם הכרם מוקף מחילות להכי צריך י"ב אמות אבל הכא דסביב הכרם אין מחילה ולא שייך כותל קטנה לכרם אין צריך י"ב אמות ועכשיו שיש מחילות לגדולה צריך י"ב אמות כדין מחול הכרם אבל אומר ר"י דא"ל לפרש כן דא"כ למה מקשה בסמוך ממחול הכרם דהא אנו מחול הכרם קיימא השתא שאם אין מחילה לא יא' שם דין מחול הכרם ואם יש מחילות יא' שם דין מחול הכרם ונראה לי פירוש רש"י עיקר: **אמר** ל"ה רבא דאב"י. ר"ס הגיה רבה ור' זירא ורבה צר רב חנן הו יבצי ומדקדקו שלשתן ממתני' ש"מ דיוורין כו' ואב"י הקשה על דקדוק שלהן וכל אחד ואחד בא לקיים דבריו דמצינו מחילה לאיסור אע"ג דקצת נראה דרבה היה לו לגרום מדקאמר בתר הכי לגידי כשירה ולדידך הו סילוק מחילות ורבא ואב"י פליגי בהא בצוכה בפ"ק (דף טו.) שמוכרו אחר אב"י ולקמן גמי מיימי לה מ"מ נראה טפי כמו שהגיה ר"ת:

סיקך

גפנים מותרין גפנים בקטנה מותר לזרוע את הגדולה (א) * אשה בגדולה וגט בקטנה מתגרשת אשה בקטנה וגט בגדולה אינה מתגרשת * צבור בגדולה ושליח צבור בקטנה יוצאין ידי חובתן ציבור בקטנה ושליח צבור בגדולה אין יוצאין ידי חובתן * תשעה בגדולה ויחיד בקטנה מצטרפין * צואה בקטנה ואחד בגדולה אין מצטרפין * צואה בגדולה אסור לקרות קריאת שמע בקטנה צואה בקטנה מותר לקרות קריאת שמע בגדולה אמר להו אב"י א"כ מצינו מחיצה לאיסור שאילמלי אין מחיצה [א] מרחיק ד"א וזרוע ואילו השתא אסורה א"ל רבי זירא לאב"י ולא מצינו מחיצה לאיסור והא תנן חצר גדולה שנפרצה לקטנה גדולה מותרת וקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה ואילו השוה את גיפופיה גדולה נמי אסורה א"ל התם סילוק מחיצות הוא אמר ליה רבא לאב"י ולא מצינו מחיצה לאיסור והא אתמר סיקך

הקטנה אין לחוש דרממנא לא קפיד אשם שדה דהא לא כתיב שדך לא מטע כרם דהו משמע דקפיד אשם שדה: **אשה** בגדולה וגט בקטנה. פי' בקונטרס ושמהין שלה דאיכא למאן דאמר בגיטין (דף עו:) הא דמנן הזרק גט לאשתו והיא בתוך ביתה או בתוך חזירה הרי זו מגורשת דדוקא דעומדת בתוכה באותה שעה אבל אינה עומדת בתוכה לא אע"ג דשלה היא וצריך לומר הא דקאמרין התם בגמרא והו שעמדה בצד ביתה לאו אלא ביתה קאמר אלא בתוך ביתה ממש קאמר כדקתני התם במתני' בתוך ביתה דהא הכא אמרינן אשה בקטנה וגט בגדולה אינה מגורשת אע"פ שעומדת אלא הגדולה ולר"י נראה דהכא מייירי בשהשאלו להאשה חצר אחת וקאמרין דכשהשאלו לה גדולה הו שמה גם על הקטנה אשה בקטנה שהשאלו לה הקטנה לא הו צדקה שמה על גדולה:

תשעה בגדולה ויחיד בקטנה מצטרפין. דוקא ציחיד בקטנה אבל חמשה בקטנה וחמשה בגדולה אין מצטרפין וסיפא דנקט תשעה בקטנה ה"ה חמשה בקטנה אלא אגב רישא נקט האי לישנא והא דמנן בפרק כ"ד לולין (פסחים דף פה:) מן האגף ולפנים כלפנים ומן האגף ולחוץ כלחוץ וקאמר התם רב בגמרא וכן לתפלה

ורבי' אמר אפילו מחילה של צרול אינה מפסקת צין ישראל לצדיקים שבשמים לכאורה נראה דלענין צירוף פליגי דלענין זלאת מודה רב דיואל אפילו חוץ לבית הכנסת כדמנן בפרק ראוהו ב"ד (ר"ה דף טו.) היה עובר אחורי בית הכנסת ושמע קול שופר וקול מגילה אם כיון לבו יא' וקאי דאם כן סוגיא דהכא כרב וצ"ל אלו נאמרין (סוטה דף לח.) משמע דק"ל כריב"ל גבי עם שאחורי הכהנים ומייתי סתמא דהש"ס ממילתא דריב"ל ונראה לפרש דלצירוף מודה רבי' דאין מפרטין כדאמרין הכא ופליגי לענין לענות קדושה או ברכו דק"ל במגילה (דף כג.) דאין דבר שבקדושה פחות מעשרה וקסבר רב מן האגף ולחוץ אינו יכול לענות דלא הו בכלל צבור שבפנים וריב"ל סבר דאפילו מחילה של צרול אינה מפסקת והו בכלל צבור לעניית ברכת כהנים ולענות דבר שבקדושה:

שאי"ל מ"ר אין מחיצה מרחיק ארבע אמות וזרוע. מגיפופי גדולה פריך כדפי' בקונטרס דאי לא הוה גיפופי לצד הקטנה אלא השוה גיפופיה והו ליה שתייה חצר אחת מרחיק ד' אמות וזרוע אם יש צין כרם ולכותל י"ב אמות כדין מחול הכרם ועכשיו שיש גיפופי וראויות בכך ליחלק יותר זו מזו מגרע גרע ואסור לזרוע בקטנה ואפילו היא מאה אמה כדמשמע לישנא מפני שהיא כפתחה של גדולה דהו כאלו היא תוך הפתח ודוקא מכותל הגדולה פריך אבל מקטנה אינו רוצה להקשות שאם אין כלל מחילות של קטנה אין צריך להרחיק אלא זרוע סמוך לגדולה דהפתח הו כמחילה ועכשיו נאסר ע"י מחילות הקטנות דאין זה תימה דכשאין מחילות הקטנות נראה הגיפוף וע"י מחילות הקטנות אין ניכרין גיפופי גדולה והו סילוק מחילות ואומר ר"י דלכאורה היה נראה מתוך הסברא דאין להחמיר בקטנה שנפרעה לגדולה יותר מאילו היא תוך מחילת גדולה שמרחיק ד' אמות וזרוע כדין (ט) מחול הכרם ושיש צין הכרם ולכותל י"ב אמות והא דמשוינן לה כפתחה של גדולה היינו לעשות הקטנה כאלו היא תוך מחילות הגדולה שלא להציא זרע לשם א"כ ירחיק ד' אמות אבל להחמיר יותר ממנה שהיתה תוך מחילות הגדולה אינה סברא לכאורה והיה נראה דה"פ מצינו מחילה לאיסור שאם אין מחילה כלל לגדולה מרחיק ד' אמות בקטנה וזרוע אפילו אין י"ב אמות מהכרם שבחוץ לצד הכותל שבחוץ של קטנה ולא דמי למחול הכרם דהתם גם הכרם מוקף מחילות להכי צריך י"ב אמות אבל הכא דסביב הכרם אין מחילה ולא שייך כותל קטנה לכרם אין צריך י"ב אמות ועכשיו שיש מחילות לגדולה צריך י"ב אמות כדין מחול הכרם אבל אומר ר"י דא"ל לפרש כן דא"כ למה מקשה בסמוך ממחול הכרם דהא אנו מחול הכרם קיימא השתא שאם אין מחילה לא יא' שם דין מחול הכרם ואם יש מחילות יא' שם דין מחול הכרם ונראה לי פירוש רש"י עיקר: **אמר** ל"ה רבא דאב"י. ר"ס הגיה רבה ור' זירא ורבה צר רב חנן הו יבצי ומדקדקו שלשתן ממתני' ש"מ דיוורין כו' ואב"י הקשה על דקדוק שלהן וכל אחד ואחד בא לקיים דבריו דמצינו מחילה לאיסור אע"ג דקצת נראה דרבה היה לו לגרום מדקאמר בתר הכי לגידי כשירה ולדידך הו סילוק מחילות ורבא ואב"י פליגי בהא בצוכה בפ"ק (דף טו.) שמוכרו אחר אב"י ולקמן גמי מיימי לה מ"מ נראה טפי כמו שהגיה ר"ת:

סיקך

א ב מ"י פ"ה מהלכות גירושין סמג עשין נ טו"ש"ע אה"ע סי' קלט סקיף ט * ולא נמצא בהרמז"ם ולא בטו"ש"ע ופלא על העין משפטו דהעיר על מה דלתא]

י ב מ"י פ"ה מהלכות תפלה הלכה ז סמג עשין יט טו"ש"ע א"ח סי' נה סקיף ז:

יא ג מ"י שם טו"ש"ע שם סקיף טז:

יב ד מ"י פ"ה מהלכות תפלה הלכה ח טו"ש"ע א"ח סי' עט סקיף ז:

רבינו חננאל

אבל הגפנים שבגדולה מותרין. וכן אם היו הגפנים בקטנה מותר לזרוע בגדולה, שהקטנה בכלל הגדולה, ולא הגדולה בכלל הקטנה. אשה בגדולה וזרק לה בעלה גיטה בקטנה, כיון שכל מה שבקטנה חשוב כאילו בגדולה הוה נמצא גט זה כאילו עמה הוא והגיע ברשותה, והנה נתגרשה. אבל אם האשה בגדולה לא נתגרשה שהרי לא הגיע ברשותה. וכן אם היו הצבור בגדולה כו'. אמר אב"י אם כן מצינו מחיצה לאיסור. שאילו אין שם מחיצה מרחיק ד' אמות וזרוע, והשתא איסורו לאו זרעים שבקטנה. אמר ליה ר' זירא ולא מצינו מחיצה לאסור, והתניא בית שחצוי מקורה וחצוי אינו מקורה גפנים ואין מותר לזרוע כן, ואילו השוה את הקידווי אסור, לזרוע בכלו. אמר ליה אב"י התם כיון דזריעה סילוקי סלקינהו למחיצות. אמר ליה רבא לאב"י והא